

СЕКЦІЯ 7.

ГУМАНІТАРНИЙ ДИСКУРС В СТРУКТУРІ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Аверкова А.

*студентка юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.філол.н., доц., доцент
кафедри документознавства, інформаційної діяльності
та українознавства ТНЕУ
Біловус Л.І.*

ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ КНИГОРОЗПОВСЮДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Національне книговидання посідає важливе місце у формуванні єдиного гуманітарного простору кожної держави. Роль друкованої книги не зменшується із збільшенням використання сучасних технологій, зокрема електронних і аудіокниг. В епоху інформаційного суспільства, радикальних соціально-економічних перетворень важливим та необхідним є дослідження, аналіз, виявлення тенденцій розвитку та вдосконалення системи книгорозповсюдження України – одного з найважливіших чинників демократичного поступу країни. Низький рівень поінформованості вітчизняних професіоналів видавничої справи щодо сучасних світових тенденцій і методів роботи з потенційними покупцями, способів визначення потреб ринку і шляхів їх задоволення, незначна кількість спеціалізованої літератури з книготорговельного бізнесу відкривають широке поле для дослідження книжкової справи в інших країнах. Саме ці проблемні аспекти системи книгорозповсюдження вивчені в Україні ще недостатньо.

Сфера книгорозповсюдження є об'єктом досліджень українських науковців і практиків видавничої та бібліотечної справи. Юридично-організаційні проблеми діяльності видавництв та книготорговельних підприємств розглядаються в працях українських дослідників О. А. Афанасьєвої, О. В. Афоніна, В. В. Капранова, Д. В. Капранова, Ж. М. Ковби, Т. І. Микитин, М. І. Сенченка, М. І. Тимошика тощо. Комерційна діяльність, соціально-економічні аспекти розвитку та правові засади діяльності бібліотек розглядаються у працях Л. К. Боброва, С. Ф. Бойкової, І. О. Давидової, О. Б. Долгіна, В. К. Ключова, І. Б. Міхнової, Л. Г. Петрової та ін.

Сам процес формування системи книгорозповсюдження на території України розпочалась більше тисячоліття тому. З прийняттям християнства і становленням Київської Русі, почали розвиватись і нові галузі господарства, виготовлення книг мало одне із найбільших значень. Довгий час книги залишались недоступними, та з

винайденням друкарства популярність рукописної книги почала знижуватись, а можливість розповсюдження текстів збільшилась. Загалом розвиток національного книгорозповсюдження був складним і нерівномірним. Великою загрозою для національної книги є значне засилля іноземної друкованої продукції, особливо російської. На початку 2015 року були продовжені пільги для видавничої діяльності і це є ще одним кроком до розширення системи книгорозповсюдження. Для ефективного функціонування сфери національного книгорозповсюдження Україна із здобуттям незалежності внесла доповнення та прийняла безліч документів, що регулюють даний процес. Серед найістотніших можна виділити: Конституцію України, Закон України «Про видавничу справу»; Закон України «Про обов'язковий примірник документів»; Постанова Кабінету Міністрів України «Про державний реєстр видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції» тощо.

Книжкова справа – це діяльність, яка пов'язана із створенням та розповсюдженням книги в суспільстві. Вона включає такі складові як: видавнича діяльність, поліграфічне виробництво, книжкова торгівля, бібліотечна справа та бібліографія. Новітніми формами функціонування книги є електронні та аудіокниги, що набирають все більшої популярності. Ринок законних електронних видань функціонує на досить слабкому рівні. Зовсім інша ситуація із нелегальним, піратським ринком книг такого формату, який стрімко розвивається і ефективно функціонує.

Сфера книгорозповсюдження є однією із пріоритетних напрямів діяльності більшості економічно високорозвинених країн світу. Враховуючи їхній позитивний досвід у сфері книгорозповсюдження, ми вважаємо, що для покращення її умов в Україні слід здійснити наступні заходи:

1. Визнання на національному рівні книговидавничої галузі як стратегічний пріоритет та розроблення заходів щодо координації та взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування із організаціями, що займаються книгорозповсюдженням та об'єднаннями громадських фахівців із розвитку вітчизняної книги.

2. Створення та схвалення стратегії щодо розвитку книжкової справи України.

3. Розробка єдиної української довідкової системи щодо національного книжкового простору; сприяння розвитку книготорговельної сфери та забезпечення належних умов для функціонування книжкових клубів, асоціацій.

4. Надання пільгових цін на розміщення реклами про нові українські книги та встановлення норм про обов'язкове розміщення у ЗМІ різних типів рекламної інформації про вітчизняні книги.

5. Створення умов для заохочення інвестицій у галузь видавничо-поліграфічної діяльності.

6. Встановити для центрального та місцевих бюджетів обов'язкову закріплену суму відрахувань на поповнення фондів бібліотек вітчизняними виданнями.

7. Встановлення міжнародних домовленостей щодо співробітництва у галузі книгорозповсюдження та видавничої діяльності.

8. Встановлення заходів для легального розвитку цифрового книгорозповсюдження.

9. Доопрацювання деяких норм законодавства пов'язаного із наданням обов'язкового примірника документа.

Розроблена Держкомтелерадіо Концепція Державної цільової національно-культурної програми популяризації вітчизняної видавничої продукції та читання на 2014–2018 роки надасть широкі можливості у розвитку системи книгорозповсюдження. Метою програми має стати відродження соціальної ролі української книги, повернення її в українське суспільство, популяризація вітчизняної книжкової продукції та читання. Дана концепція базується на нормах та стандартах прийнятих у Європейському Союзі і це засвідчує інтенсивну інтеграцію у європейський простір усіх сфер.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Офіційний сайт Книжкової палати України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrbook.net/>
2. Афонін О. Рекомендації з удосконалення українського книговидання [Текст] / Олександр Афонін, Наталія Петрова // Вісник Книжкової палати. – 2011. – №1. – С. 3–5.
3. Боднар Ю. Підтримка книговидання – умова формування національного інформаційного простору [Електронний ресурс] // Ю. Боднар. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/1000/>.
4. Грет Г.П. Стан книгорозповсюдження в Україні: законодавчоорганізаційний аспект [Текст] / Г.П. Грет // Світ соціальних комунікацій. – 2011. – Т.2. – С.25.
5. Грет Г.П. Історичний аспект розвитку книгорозповсюдження в Україні [Текст] / Г. П. Грет // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 22 листопада 2011. – К. : Вид. дім „Вініченко”, 2011. – С. 53-56.
6. Дурняк Б. Перспективи розвитку ринку друкованої продукції України [Текст] / Богдан Дурняк, Андрій Штангрет, Олександр Мельников // Вісник Книжкової палати. – 2006. – №11. – С. 9–13.
7. Індутна К. І. Аналіз ефективності засобів державного регулювання видавничої справи в Україні [Текст] // Вісник Черкаського університету. Серія Економічні науки / Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. – 2007. – С. 20–25.
8. Інформаційно-аналітична довідка про стан книговидання та книгорозповсюдження в Україні. Держкомтелерадіо. Департамент видавничої справи та преси [Електронний ресурс]. – Доступно з: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=56973&cat_id=32827
9. Коваль О. Видавництво та книгорозповсюдження в Україні [Електронний ресурс] // О. Коваль // Факти, тенденції, рекомендації. – 2012. – С. 19-23.
10. Кучина Н.І. Розвиток книговидавничої справи в незалежній Україні [Текст] // Н.І. Кучина : автореф. дис. канд. іст. наук: 17.00.01 / Київський національний університет культури і мистецтв. – К., 2007. – 20 с.
11. Тимошик М. Тенденції розвитку сучасного українського книговидання [Текст] / М. Тимошик // Вісник Книжкової палати. – 2001. – №7. – С. 3-7.
12. Тимошик М.С. Історія видавничої справи [Текст] : підручник // М.С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.